

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

«Danica» izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za $\frac{1}{2}$ leta 1 gl. 80 kr., za $\frac{1}{4}$ leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj Li.

V Ljubljani, 7. januarja 1898.

List I.

„Danici“ za novo leto!

Pol stoletja, o „Danica“,
Z néba jasnega žariš,
Pol stoletja luč vodilno
Rodu našemu deliš.

Ukov zlatih v tvoji luči
Narod naš se je učil,
Kakor v materinem krilu
Dete nežno se gojil.

Tvoja luč je nam kazala
Do resnice pravo pot.
Čuvala si nas, „Danica“,
Pred temo pregreh in zmot.

Dolgo pot si presvetila,
Dolgo pot stoletja pol,
Lila blagodejne žarke
Srcem našim z néba dol.

Čuvala si nad devištvom
Pot do čednosti učeč,
Varovala si nedolžnost
Pred pregrehami svareč.

Ti nevedne si učila
Pravo jim deleč modrost,
Revežem si pomagala,
Olajšavala britkost.

Brisala solze si vdovam,
Mati bila si sirot,
Milodare si delila,
Jezer tvojih je dobrot.

Priča je dežela naša,
Priča ves slovenski rod,
Priča je katoličanstvo,
Kjer poznat je naš Gospod:

Vsi rodovi širne zemlje,
Kjer se večni uk uči,

Divjim Kafrom in Malajcem
Vsem dobrotnica si Ti.

Zdaj pa žarek Tvoj ugaša,
Prišel je viharen čas,
Nove dobe nauk krivi
Žuga pogubiti nas.

Zbirajo megle se črne
Žuga kriti te oblak,
V verna srca že Slovincem
Vlega se pogubni mrak.

Nauk Tvoj jim je zastaran
In po novem hrepené,
Duše drage naših bratov
Mej pošasti se gubé.

Né tega ne smeš pustiti,
O Danica vrh nebá,
Da bi narod naš zabredel
S prave poti — od Bogá.

Podvojiti moraš žarek,
Podvojiti svita moč,
Razpršiti moraš v rodu
Zlobe mrak, brezbožno noč.

Oj otajaj srca zmrzla,
Zleči ja peklenskih ran,
Zoro zlato nam porajaj
In ustvarjaj jasen dan!

Verne duše, vse pozivam,
Vprite v zvezdo to oko,
V njenem svitu le hodite
In sledite jej zvesto.

Dokler bode nas obseval
Zvezde te bliščeči žar,
Sveti veri bo ohranil
Narod naš nebes vladar!

A. Hribar.

„Zgodnja Danica“ na pragu v drugo polstoletje.

Kteri slovenski časopis more stopiti s tako zavestjo pred verne Slovence kot „Zgodnja Danica“? Najstarejši slov. časopis si je v svesti, da ni nikdar kalil miru mej brati, da ni nikoli zavijal resnice, da ni delal razporov in ostril nasprotij. Čista resnica, kakor v sv. evangeliju, bila je vodnica „Zg. Danici“ od njenega postanka do danes, ko prekorača prag v drugo polstoletje. Zgodovina vseh letnikov „Zg. Danice“ nam je priča, da so se vsi dosednji njeni uredniki: dr. J. Pogačar, A. Zamejic, L. Jeran, Fr. Birk in A. Kalan, vsi modri in učeni možje, trudili, da bi v bliščobnem svitu „Zg. Danice“ oznanjevali narodu slovenskemu božje resnice in mir božji vse v obliki božje čiste ljubezni.

Sedaj pa stoji „Zg. Danica“ pred nami kakor siva, onemogla starka. Modri dosednji njeni uredniki so jo popustili, ker jih je deloma pobrala smrt, deloma pa so preobloženi s preobilnimi drugimi posli. In tako stoji uboga starka zdaj osamljena, rečem, sedaj, ko najbolj potrebuje opore; sedaj, ko ji mora ves verni slovenski svet priznavati, da je svoje sveto znanje najvestneje izvrševala, zdi se nekaterim list prezastarel, kakor, da bi se večna resnica kdaj postarati mogla, kot da bi večni božji nauki ne bili vedno novi in nebeško lepi. Res je, sedanji tek časa je tak, da vse hrepeni po nekih nedosežnih idejah in se ustvarja neka nova struja. „Zg. Danica“ se ne bo po tem ravnala. V istem duhu kot dosedaj, svetila bo i v prihodnje vernim Slovencem, z isto neustrašenostjo, kot do sedaj opominjala bo slovenski narod tudi v bodoče, da se drži najdražjega svojega zaklada, sv. vere, katero je podedovala od dobrih svojih očetov.

Dragi Slovenci! Ne pustimo torej najstarejšega svojega časopisa „Zg. Danice“, da bi zaspala, ker tega ni zaslužila. Spomeniki se stavijo zaslužnim možem po njih smrti. Mi pa nečemo pustiti „Zg. Danici“, da bi onemogla, opešala. Dolžnost naša je, krepko jo opreti in po možnosti podpirati, da nadaljuje mej dobrim našim narodom apostolsko delovanje. Saj je to naš ponos, da imamo v Slovencih toliko stari list; v čast je nam Slovencem, kojih književnost je še tako mlada, da imamo mej svojimi časopisi list, ki že nad pol stoletja blagodejno deluje le za dobro, za najboljši naš blagor.

Dragi Slovenci! Nikakor ne prepustimo, da bi ugasnil žar naše „Zg. Danice“. Ne smemo dovoliti, da bi jo potamnili ti ali oni predsodki, ampak žareti mora nam dalje in razsvetljevati

nam težavno pot po tej solzni dolini vzlasti, ko mej obilico slovenskih listov zdaj v istini nobenega nimamo, ki bi jo mogel vsestransko nadomestovati v njenem vzvišenem namenu.

Nadaljno jo moramo podpirati in novo poziviti. K temu nas živo bodrijo neštete zasluge, ki si jih je „Zg. Danica“ pridobila v teku 50 let. Komur je list količkaj znan, mora nam priznati, da so se sv. cerkvene bratovščine mej Slovenci najbolj oživile in pospeševale po „Zg. Danici“. Komu niso znane obilne podpore in darovi za ponesrečene kraje v naši domovini, za inozemske misijone, za dijaško kuhinjo itd.

Navduševati mora nas za nadaljno ohranitev cerkvenega lista „Zgodnje Danice“ tudi nepozabni spomin na preblagega gospoda pokojnega monsignora Luko Jerana, ki je skozi 40 let tako vneto vrejeval list prav do svoje smrti, 25. apr. 1896., v pravem apostoljskem duhu, z mladeniškim navdušenjem. Mislim, da ga ni mej slov. duhovščino moža, ki ni ljubil in visoko čislal preblagega, modrega gospoda monsign. L. Jerana. Sramotno bi bilo za Slovence, ako bi tega velezaslužnega moža v slovenskem slovstvu tako nemilo pozabili. Prav je, da se mu stavi nagrobni spomenik; a veliko lepši spomenik in trajnejši mu postavimo, ako ohranimo njegov list, „Zgod. Danico“. Mož najblažjega spomina je največ svojih duševnih močij posvetil ravno temu listu. Po pravici smemo imenovati „Zgod. Danico“ duhovno hčerko pokojnega monsign. Luke Jerana. Torej, Slovenci predragi, oklenimo se na blagi spomin Jeranov tesno „Zg. Danice“ in nadaljujmo, kar je on toliko časa delal v našem narodu. Nobeno nazadovanje ni lepo. Tudi to bi ne bilo, ako bi dopustili brez pravega vzroka najstarejši list „Zg. Danico“, da izgine. Toliko je ukoreninjeno njeno ime v narodu našem, ljudje jo sploh poznajo, dasi niso mnogi naročniki njeni, da se bo njeno ime rodove dolgo ohranilo. Lepše pa, kakor da se ohrani njeno ime, ohranimo list sam. Pozivljamo torej z novim letom vse p. n. stare sotrudnike in naročnike, da ji zvesti ostanejo. Vabimo pa prijazno, naj se pridružijo tej množici prijateljev še mnogi drugi, ter jo podpirajo s pisateljevanjem in naročevanjem. V istem duhu, kakor do zdaj, v isti razdelitvi, z istim programom deloval bo list tudi za naprej. Bralcem „Zg. Danice“ se bode skrbelo, da jim bode list mikavnejši, da jim bode berilo vabljivejše, tudi razna poročila iz tujstva in tedenske novice bodo list oživljale.

Tako torej stopimo v imenu Božjem, v imenu Device Marije — Zgodnje Danice, v novo leto s trdnim zaupanjem, da po Marijini priprošnji

Božja pomoč od našega lista ne bo izostala. Vse za čast Božjo in izveličanje neumrjočih duš!

Koncem kličemo vsem prijateljem našega lista: Srečno in veselo novo leto!

A. Hribar.

Odrešenik — ubog.

(Konec.)

Cerkvi se pogosto očita, da je bogata. Dobro; pa cerkev je vedno rabila v to svoje premoženje, da je podpirala reveže in pomagala ubožcem. Od tistega časa sem, ko je Kristus ustanovil svojo cerkev, pa do današnjega dne, bilo je oskrbljevanje ubogih nje prva skrb. Že za časa apostolov bilo je sedem mož izvoljenih v ta namen. Ko je sv. Janezu Zlatoustu hotela cesarica Evdoksija vzeti dohodke, dejal je jeden njegovih najhujših nasprotnikov: „Cesarica, tega nikakor ne stori, kajti kar vzameš škofu, vzameš ubogim.“ — Janez, patrijarh v Aleksandriji, našel je pri svojem nastopu 7500 revežev in 8000 funtov zlata; ko je umrl, našli so samo jeden zlat, drugo je vse razdelil med reveže. — Papež Martin IV. imel je nečaka, ki se je prišedši v Rim, nadjal bogatih darov. Pa papež ni mu dal družega, ko potrebno potnino, rekoč: „Premoženje cerkve pripada ubožcem in ne papeževim sorodnikom.“ V starih cerkvenih določilih imenuje se cerkveno premoženje last ubogih, dedščina ubogih. In to ni gola fraza, kajti kakor nam priča zgodovina, držala se je cerkev tega vedno in vedno. Koliko store redovi dobrega ubožcem. Kdo je pozidal veliko večino dobrodelnih zavodov? Ali ne redovi? Pojdite pred vrata katerega koli samostana in kaj vidite? Lačni dobivajo hrane v obilici in to zastonj, marsikdo niti „hvala“ ne reče, marveč še preklinja in grdi samostane če ne ravno tam, pa drugod, dasi se je pred kratkim ravno pred samostanskimi vrati najel do sitega. In ko bi hotel naštevati dobra dela, katera delajo udje Vincencijevih družb na skrivnem in s krščansko ljubeznijo, ne pridem danes do konca. Marsikatera revna družina mora se ravno tem samostanom zahvaliti, da te božične praznike ni stradala in trpela pomanjkanja. Cerkev bila je vsikdar in bo utočišče revežev, zatirancev, preganjanih, nauk Kristusov uči reveže potrpljenja, bogatine usmiljenja, in tako pomagano je vsem. Zato se pa ravno ti stanovi najraje zbirajo pri jaslicah, kjer leži Odrešenik — ubog, njim jednak v revščini. Saj pri njem in le pri njem dobe tolažbe in pomoči.

Ni res, poreče kdo. Kaj pa to, da napravljajo tudi druga, ne ravno krščanska društva dobrodelne veselice, ali to ni nič? Da, to ni nič.

Prvič, dado taki, ki obiskujejo te vrste veselice, navadno le drobtine, ki jim padajo od mize; drugič tega ne dado iz krščanske ljubezni, ampak veljati hočejo za človekoljubne, „humaniteta“ jim je vodilo; tretjič tacega daru ne spremlja krščanska ljubezen, marveč diši po poganstvu, ki je vrglo revežem kak milodar kar iz daljave. Seveda, kdo pa bo stikal po umazanih luknjah in slabih stanovanjih za reveži? Kdo pa se bo dotaknil ubožca, podavši mu milodar, kdo sploh hoče kaj dati, da ne bi pri tem vsaj nekaj imel, razveseljevanje namreč. In zato tak dar nima pravega blagoslova, izgine, kakor da ga vržeš v brezno, revežu pa ni zdal nič. Kako vse drugače pa dela prava krščanska ljubezen, ki spremlja svoj dar z lepimi, tolažljivimi in spodbujevalnimi besedami. Tako ima revež dvojen dobiček, dušev in telesni. Seveda ne smemo reči, da so vsi tisti, ki se vdeležujejo takih in enakih dobrodelnih veselic, brez srca in pravega usmiljenja. Toda večina so taki, zlasti oni iz aristokratskih in kapitalistiških krogov. Ti hočejo plesati in piti in jesti za uboge, ž njimi samimi pa ne marajo nič opraviti imeti. Ako revežu dar vržeš v naročje in se pri tem držiš černo, si bo revež mislil, ta dá le radi drugih in zato, da se me znebi. Gre in premišluje in še bolj se mu vname v srcu jeza in sovraštvo zoper imajoče stanove. Ne pa tako, če mu daš dar s par dobrimi besedami.

Pridite vsi stanovi, imoviti in ubožni, pridite to sveto noč in pogledjte, kdo leži tu v jaslicah? Odrešenik. Kakšen je? Ubog. Ali vas ne gane pogled na to borno posteljico in te revne plenice? Kako radi bi mu pomagali vi bogatini, a on ima sam dosti, ker prostovoljno vzel je na se revščino. Zato pa dajte svojim in njegovim revežem, kateri so mu posebno pri srcu. Tukaj pri zibeli začnimo reševati socialno vprašanje. In kako naj storimo to? Vsak naj se zaveda, da ni gospodar svojega premoženja, marveč le njega upravitnik. Zaveda naj se dalje, da smo vsi ljudje sinovi jednega Očeta, vsi bratje Kristusovi. Cesar bi temu ne odrekli, ako bi Vas sedaj v zibeli prosil, tega ne odrecite revnim sobratom, katerih je dovolj mnogo. Pri zibelki Odrešenikovi poživimo dejansko krščansko ljubezen in mir se bo vselil v naša srca, mir pa tudi med stanove, ki si sedaj stoje nasproti v sovraštvu. Uboštva sicer tudi tako ne spravimo iz sveta, a onim katere je zadelo, ne bode težko prenašati, zlasti če pogledajo v jaslice, kjer leži Odrešenik — ubog!

Vadi se v krščanski zadovoljnosti.

Večina ljudi (med temi tudi otroci) živi v neprestani nezadovoljnosti. Vedno hrepene po jedi in pijači, po zabavi in denarju, in vendar tega ne morejo doseči. Taka nezadovoljnost pa gotovo ni nič dobrega, še manj pa v krščanskem duhu. Velike važnosti je torej, da se vadiš v krščanski zadovoljnosti, k čemur ti hočem nekoliko pomagati.

1.) Kaj se neki zahteva s tem, če se pravi, da se vadi v krščanski zadovoljnosti?

S tem se le zahteva, da ne imej nobenih nepotrebnih želja, da se zadovoljiš s za življenje potrebnimi stvarmi, kakor: z živežem, s potrebnim oblačilom in s skromnim stanovanjem.

Torej, česar potrebuješ za vsakdanje življenje, smeš imeti; ne zahteva se torej, da se hraniš le s koreninami in zelišči, da živiš ob samem kruhu in vodi, kar so delali mnogi svetniki, ne, temveč, da se zadovoljiš s tem, kar imaš. —

In, če rečemo: vadi se v krščanski zadovoljnosti, ne mislimo s tem, da se vadi kot lakomnik in skopuh, pač pa kot pobožen katoliški kristjan, kajti med svetom je tudi več taci, ki si ne privoščijo niti najpotrebnejših stvari, ki rajši stradajo, da le brez stroškov izhajajo, — taka skromnost in zadovoljnost z malim ni nobena čednost, to je skopost.

2.) Zakaj se pa moraš vaditi v krščanski zadovoljnosti?

a) Prvo in najpoglaviteje zato, ker s tem zadostiš krščanskim dolžnostim.

Božji Odrešenik nam je dajal take vzglede ves čas, dokler je bival med nami kot človek. Dasiravno je bil Gospod nebes in zemlje, je vendar živel v največji revščini. To je gotovo, da za take vzglede ne mara oni, ki le na to gleda, kako bi ugodil poželenju, in kako bi si življenje osladil.

Ravno tako bi ne mogel biti tak človek nikdar jedne misli z Božjim Odrešenikom, kateri zahteva od svojih, da naj sami sebe zataje in njega slede, ali, ker uči: „Blagor ubogim v duhu“, ali, ker govori sv. Duh po sv. Pavlu: „Kristusovi so bičali svoje meso in poželenje“ — take in jednake resnice zahtevajo od kristjana skromnosti. V soglasju moramo biti s sv. Pavlom, ki pravi: „Če imamo to, s čemur se oblačimo in kar jemo, bodimo zadovoljni!“

4. septembra praznuje sv. Cerkev god sv. Rozalije, katera je bila hči grofa Sinibalda, torej v sorodstvu s Karolom Velikim in kraljem Sicilskim. Ta svetnica je zapustila že v zgodnji mladosti domačo hišo v Palermi (v Siciliji), zapustila

je vse bogastvo, in šla 10 milj od Palermo v neko votlino prebivat. Ko so jo prašali, zakaj je to storila, je odgovorila, kar priča še njen nagrobek, na katerem je zapisano: „Jaz, Rozalija, hči Sinibaldova sem sklenila, iz ljubezni do Jezusa tu notri prebivati.“

Lahko si misliš, da ni najprijetnejše, ločen od vsega sveta, v kaki votlini živeti. Pa ljubi Bog ne zahteva tega: priznati pa moraš, da ni ne sluha ne duha v tebi o kaki želji, da bi to storil, kar sem zgoraj povedal.

Če hočeš kot kristjan živeti, se moraš vaditi v krščanski ljubezni: na pr. otrok, ki ima uboge stariše, mora skrbeti, da pomaga po svojih močeh starišem: kdor pa noče o krščanski skromnosti in zadovoljnosti ničesar slišati, govori v jedno mer: „Nimam ničesar, denar potrebujem sam.“

b) Taka zadovoljnost in skromnost je često zelo pametna.

Ali ni res povsem pametno in pravo, če se česa vzdržimo, kar ne škoduje niti našemu zdravju niti čemu družemu? Ali ni pametno, da je mlad človek varčen, da si zboljša življenje na stara leta? —

Ko pride mlad človek v leta, ko sme tobak kaditi, si misli: Bolje bode, da denar, ki bi ga zato potrošil, rajši za potrebne stvari porabim. In, če to tudi stori, ni li bilo pametno? Se je li morda kedaj kesal, da je to storil? Nikdar, še nasprotno, dostikrat si misli: Dobro je bilo, da sem tako ravnal.

c) Poseben vzrok, da se vadimo v krščanski skromnosti in zadovoljnosti, je dobiček, ki sledi iz tega.

Tak dobiček je, in sicer še zelo velik: krščanska zadovoljnost obvaruje pred grehi in zmotami onega, ki jo goji. Koliko tatvin in hudobij se pa dogodi nasprotno pri onih, ki strežejo strastem.

Drug dobiček, ki izhaja iz krščanske skromnosti, je prava, neskalsena zadovoljnost. Ko so prašali znanega modrijana, koga smatra za naj-srečnejšega, je odgovoril: Onega, ki najmanj želi.

Neki francoski kralj je prašal služabnika, kako se mu godi. Oni odgovori, da je popolnoma zadovoljen, ko se kralj čudi, reče: „Saj imam vsega dosti, in več nima niti Vaše Veličanstvo. Najem se lahko vsak dan do sitega, več se tudi Vaše Veličanstvo ne more; tudi sploh mi ne manjka ničesar.“

Ker morda večkrat čuješ, da se potrebuje dosti denarja, če hoče biti kdo srečen in zadovoljen, ti hočem nekaj povedati. Neki milijonar je posestnik več tovarn, kjer izdelujejo železnične

vozove. Premore okoli 100 milijonov goldinarjev. Ne dolgo je rekel: „Ne verujem, da bi bil sedaj kaj na boljšem, kakor takrat, ko sem bil še čisto reven, in ko sem moral še od jutra do večera neprestano delati. Takrat sem bil dobro opravljen, in skromna hrana mi je veliko bolj teknila kakor sedaj. Imel sem tedaj malo skrbij, spal sem mirnejše, in sploh, srečnejši sem bil, kakor sedaj, ko sem milijonar.

Pritrdil bodeš torej onemu, ki trdi, da je zadovoljnost največje dobro. Zadovoljnost je pa tam doma, kjer je krščanska skromnost.

Tretji dobiček, ki izvira iz krščanske skromnosti, je zdravje in dolgo življenje. Gotovo je, da kolikor preprostejša je hrana, toliko zdravjša je. To opazujemo lahko v vsakdanjem življenju. — Mala družinica se živi ob mleku, črnem kruhu in močnatimi jedili. Vendar so otroci zdravi kot ribe v vodi. Nasproti pa kaki so otroci bogate rodbine; vedno jedó kavo, čaj, mesnata jedila, sladkarije, vino, pivo, in Bog si ga vedi, kaj še vse. Večkrat čuješ: „O, kako dobro se godi tem-le otrokom!“ Je pa li to res? Njih obrazi kažejo vse kaj drugega: Tu vidiš vedno le blede obraze, vedno komu kaj manjka; vsak teden mora priti zdravnik; vsaka sapica jim škoduje.

Vidiš torej, da ni vse tako, kakor se ti zdi, „da ni vse zlato, kar se sveti“.

Da konečno oni, ki se vadi v krščanski skromnosti, mnogo prihrani, je umljivo. Na milijone se izda na leto za nepotrebne, da celo škodljive stvari!! Kako zelo nasprotuje tako ravnanje krščanski zadovoljnosti in skromnosti!

Naj bi torej to, kar sem ti navedel, vspodbudilo tebe in mnogo drugih, da bi sledili Božjega Odrešenika, in da bi se po svojih močeh vadili v krščanski skromnosti in zadovoljnosti!

Očetov praznik.

Vzbudi se, vzbudi, krščanski rod!
Vsi si sezimo navdušeni v roke!
Srčno proslavljajmo slavni god:
Biserni praznik — očetne poroke.

Prošlo je šestdeset dolgih let,
Kar je slovesno na svetem mestu,
Božje ljubezni iskreno vnet
Večno zvestobo obljubil revesti.

Svet je zmenilo časa koló,
Kar si nevesto premilo je snubil,
Ni pa zmenilo srcá mu za njo;
Vedno zvesto in gorko jo je ljubil.

Trokriž v velih rokah drži,
Z belih se las mu leskeča tijara,

Prva ljubezen pa v njem plamti,
Vedno tem mlajši, čim bolj se stara.

Ljubko mu danes gleda oko
Zbor mnogobrojne sloveče družine,
V bisernem slavlju pozdravlja gorko
In blagoslavlja vse hčere in sine.

Zvestih neštete otrok vrsté
Bujni njegovega sad so zakona,
Dičijo bolj ga, bolj krasé,
Kakor na glavi bliščeča se krona.

Praznik je danes vse zemlje rodov,
Bratijo vsi se v ljubezni razvneti,
Jedna rodbina hčera, sinov.
Zbira pri svojem se svetem očeti.

Biserni praznik njegov slavi
In se raduje v ljubezni iskreni.
Pojdimo, pojdimo tudi mi —
Deca najvernejša, — zvesti Sloveni!

Biserni oče poročni dan
Praznik najčiščega zemlje zakona
Ori nam ôri vsem vsiklik glasan:
Živio Oče! Bog živi Leona!

Dr. J. E. Krek.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Goč. (Misijon) — Poročalo se je svoječasno v „Slovincu“, da se bode obhajal sv. misijon na Gočah. Resnično se je obhajal sv. misijon skupno za duhovnije Goče in Erzelj od 17 do 26 decembra t. l. na Gočah. Vodila s.a ga čč. gg. oo. Fr. Doljak in J. Verhovec z vso vnemo ter privabila poslušalcev toliko, da je bila prostorna cerkev do skrajnih kotičev prenapolnjena. Ljudstvo je prav željno poslušalo nauke, ki naj nas prebudijo in ponovijo v verskem prepričanju. Pristopilo je k zakramentu sv. pokore vsih še čez 1300 oseb. Posebno slovesen je bil sklep na sv. Štefana dan popoldan v 2 uri Velečastiti, gosp. dekan M. Erjavac je blagoslovil 2 misijonska križa, enega za Goče in drugega za Erzelj v navzočnosti več kot 4000 ljudi in 10 duhovnikov. Procesija, kakor tudi cela osmina sv. misijona, je bila v naj lepšem vremenu, tako da, ko je v dolgi procesiji čez 40 deklet z voščenimi svečami pri sv. misijonskih križih svetilo, ni le ena ugasnila. Sprevod je bil velikansk z dvema misijonskima križema. Neopisane utis ostane vsem udeležencem.

Ker je bilo prepozno isti dan prenesti sv. misijonski križ v Erzelj, se je zgodilo to v ponedeljek o 2. uri popoldan. Prišli so vsi Erzeljci razun varuhov na Goče po sv. misijonski križ. Po opravljenih litanijah so vzdignili sv. križ spremljevani skoraj od vsih Gočanov in dveh duhovnikov ter ga nesli med razsvetljenimi hišami proti Erzelju med potom: moleči na glas sv. rožni venec. Marsikomu so igrane solze v očeh, ko smo prišli v cerkev in se je postavil na namenjeno mesto. Tako se je končal sveti misijon.

Ljudje, ki so se bali pri napovedovanju sv. misijona, so sedaj zadovoljni in srečni in mir božji se jim bere iz njih lic. Sploh rečejo, da bi vsaj vsako

drugo leto tak srečen teden imeli, kakor je bil zadnji teden adventa tega leta.

Iz Vodice 29. decembra. Včeraj popoldne bil sem s prijateljem v Repnjah na božičnici, katero so vprizorile gojenke č. solskih sester. Vspored: deklamacije, petje, igrokaz in žive podobe, izvršil se je prav častno za gojenke, kakor izgojiteljice. Nekatere deklice kretale so se na odru spretno, kakor izšolane igralkice. Dvorana bila je natlačeno polna; največ je bilo posestnikov in posestnic iz okolice. Kedor hoče z malimi stroški svojim hčerkam preskrbeti primerno oliko in omiko, temu prav toplo priporočamo zavod šolskih sester v Repnjah pri Vodicah. Zavod ima krasno lego in zdravo podnebje.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Državni zbor je torej zaključen. Ministrijski predsednik Gautsch je s privoljenjem cesarjevim brez državnega zbora podaljšal za pol leta, pogodbo z Ogersko, tisto krivično pogodbo, po kateri mora plačevati naša državna polovica 70 odstotkov skupnih stroškov, Ogerska pa samo 30. Vsled te naredbe bodo plačevali avstrijski državljani zopet nekoliko milijončkov po nepotrebnem. — Po zaključenem državnem zboru je sklical cesar deželne zборе. Kranjski dež. zbor se je sešel dne 28. decembra; takoj se je pokazalo zopet staro prijateljstvo med slovenskimi in nemškimi liberalci, ko so slov. liberalci rajši Nemca volili v finančni odsek kakor iz „narodnega“ kljuba izstopivšega posl. Hribarja. — V štajerskem dež. zboru so jeli nemški poslanci precej pri prvi seji uganjati Wolfovo politiko; čulo se je samo sovražno zabavljanje proti Slovanom — Gorški deželni zbor se je sicer sešel, a bil je — ne sklepčen, kajti slovenski poslanci se zborovanja niso udeležili, ker jim vlada in Italijani ne dovolijo njihovih postavnih zahtev in pravic. Vladni krogi bodo pač morali izprevideti, da Slovenci niso samo zato na svetu, da bi robovali in stregli svojim nasprotnikom. — Dolenje Avstrijski poslanci so sklenili soglasno, da mora biti na Nižje Avstrijskem po vseh javnih šolah učni jezik izključno le nemški. Obžalovati moramo, da tudi antisemiti z Luegerjem na čelu tako slabo umevajo krščansko pravičnost. Dotični nemški gospodje pač vedo, da Dolenja Avstrija ni izključno nemška dežela, ker sicer bi bil omenjeni sklep popolnoma brez pomena. Znano jim je dobro, da biva samo na Dunaju 200 000 Čehov, kateri bi utegnili zahtevati svojih pravic, v prvi vrsti ljudskih šol. Za trdno se pričakuje, da cesar ne potrdi dotičnega sklepa, ki bi bil nov hud udarec za Slované.

Rim. Slavna habsburška vladarska hiša, katera se že od nekdaj odlikuje po svoji vernosti in spoštovanju do sv. očeta, je pokazala vnovič, kako visoko čisla in spoštuje Kristusovega namestnika na zemlji. Ko je obhajal na novega leta dan premodro vladajoči sv. oče Leon XIII. svojo biserno sv. mašo, je izrekel cesar papežu svoje udanostne izjave in čestitke po dvorniku knezu Lichtensteinu; vdova prestolonaslednica Štefaniya, nadvojvoda Viktor in Rainer so se pa osebno poklonili Nj. svetosti.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec januarij (prosinec 1898)
(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Poklic v duhovski stan.

b) Posebni nameni:

- 1.) **Novo leto. Kristusovo obrezovanje.** Ta in vsak dan v mesecu naznanjene pa še ne zaznamovane ali nenadoma nastale zadeve. Podvojena gorečnost v službi božji. Papež in krščanski vladarji.
- 2.) **Sv. Adelhard.** Skrajno potrebna krščanska preosnova vsega šolstva. Nevarno bolni.
- 3.) **Sv. Genovefa.** Pospeševalci molitvenega apostoljstva. Zimska beda pri ubožcih in ljudeh, ki nimajo dela. Prav posebno nujne zadeve.
- 4.) **Sv. Tit.** Duhovni in obhajanci. Milost plodonosnih ljudskih misijonov. Hudo skušane družine.
- 5.) **Sv. Emilijana.** Trdno zaupanje v Boga v vseh skušnjavah tega leta. Udove iz sirote.
- 6.) **Sv. trije kralji.** Da bi pagani hitro vstopili v sv. cerkev božjo. Olajšanje obupnega stanja kristjanov v turškem cesarstvu.
- 7.) **Sv. Valentin.** Ohranitev kmečkega stanu. Da bi se dobili vestni posli. Nesrečni zakoni. Znanstveno podjetje.
- 8.) **Sv. Severin.** Kat. gibanje na Dunaju. Gorenje donavske dežele. Duh jedinstva in sprave.
- 9.) **Ss. Julijana in Bazilisa.** Volitve na Nemškem in Francoskem. Važne stavbinske zadeve. Neko posojilo v veliki nevarnosti.
- 10.) **Sv. Agata.** Velika potreba cerkvá v Berlinu in Hamburgu. Omogočenje kat. božje službe v protestantski okolici.
- 11.) **Sv. Honorata.** Da bi se pogosto spominjali v molitvi umrlih. Sprava med nesložnimi. Cerkveni časniki.
- 12.) **Sv. Ernest.** Uradniške in častniške obitelji. Ohranitev močno zadolženih kmetij. Hudo obrekovani.
- 13.) **Sv. Veronika.** Da bi ostale izvrstne žene in device stanovitne v gorečnosti za Kristusa. Obvarovanje pred velikimi grehi. Red v težavnih denarnih zadevah.
- 14.) **Sv. Hilarij.** Katoliški učenjaki. Društva za krščansko umetnost. Da bi se osvobodili kmetje strasti po pravdanju.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Srca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Srca sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odvrni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, presestovanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjanja in vse pošastne pregrehe. — Bolnik, da bi se mu zdravje zboljšalo.

Zahvala:

Obljubila sem, da se javno zahvalim, ako me Bog na priprošnjo Matere Božje, sv. Jožefa in sv. Antona še pri zdravju ohrani svojim otrokom. Dosegla sem, kar sem želela. Uslišana po nevarni in dolgi bolezni izpolnjujem s tem svojo obljubo.

Idrija.

Katarina Vončina.

Listek za raznoterosti.

Biserni jubilej Nj. svetosti papeža Leona XIII. obhajal je ves katoliški svet s hvaležnostjo in izrazi ljubezni do sv. očeta. Tudi Slovenci praznovali smo

ta dan in sicer so bile v vseh cerkvah slovesne sv. maše, pri katerih so puhtele goreče zahvale in prošnje proti nebu, naj nam mili Bog ohranja sv. očeta še mnogo let.

Občni zbor katoliške delavske družbe v Idriji v nedeljo 19. dec. je pokazal zopet, kako lepo se razcvita društvo. Navzočih je bilo lepo število mož. Poročila posameznih odbornikov lahko povsem zadovoljujejo društvenike. Število udov je v preteklem letu poskočilo na 399, knjižnica se je znatno pomnožila. Zlasti so se nas spomnili v preteklem letu gg. dr. Lampe, prof. Zupančič, prof. Kržič v Ljubljani, dekan Arko in mnogi udje v Idriji. Denarno stanje kaže zopet nekaj prebitka in tudi inventar se je znatno pomnožil. Pri lanskem ohčnem zboru predlagane spremembe pravil je potrdila vlada in prevzv. gosp. knezoškof. Pri raznih predlogih je bil živahen razgovor. Na predlog društvenika Ivana Jurmana pošlje bivšemu ministru poljedelskemu grofu Ledeburu družba pismeno zahvalo, za veliko dobroto, katero je izkazal Idrijčanom s tem, da je odredil brezplačno žito in drva. Društvenik A. Novak je predlagal, naj napravi družba slovesno zahvalno sv. mašo za vse tiste, ki so se kakorkoli trudili pri tem. Rudar Lovro Brumen opominja društvenike, naj se ne sramujejo tudi javno pokazati se, da so katoliški delavci. Ker našo škofijo žal zapuste Prevzvišeni, ki so se od početka ves čas tako gorko zanimali za našo družbo, imenoval jih je občni zbor soglasno svojim častnim članom na predlog podpredsednika Fran Svetličiča. Družba s tem pokaže, da hoče ostati in vstrajati na poti, katero so nakazali Prevzvišeni. V zahvalo, da se je g. prefekt Leopold Picigas toliko trudil za družbo, dokler je bil v Idriji, in moral marsikatero grenko zato povžiti, ravno tako pa tudi sedaj ni pozabil naše družbe, imenoval je občni zbor na predlog istega podpredsednika tudi soglasno njega častnim udom. Društvenik Lovro Brumen predlaga naj bi družba večkrat povabila dr. Kreka. S tem bi se poživili mi, pa tudi pridobili še mnogo drugih. Socijalnim demokratom hodijo neprestano tujci na pomoč. Ganimo se vendar še mi, saj nas ni tako malo! Predlog je bil z veseljem vsprejet. Društvenik A. Šaber želi, da bi družba napravljala v poletnem času več izletov s primernimi vsporedi v okoliške kraje. Tudi prihodnje leto gredo društveniki na Brezje. Zbor je tudi sklenil napraviti podporno društvo za ude. Bog daj svoj blagoslov!

Pozor! Že več let se širijo po Ljubljani lističi, knjižice, polne Lutrovih zmot. Te dni nam je prišla v roke knjižica z naslovom: „Pravoverni katoličan“. Preložil Anton Chraska. — V njej pisec na 24 straneh dokazuje, da ni trebe za zveličanje ne „krsta, ne posta, ne maše, ne dobrih del“, ampak le — vere. Za vero pa je le jedno pravilo, in „nikdo nima pravice, da bi mu katero drugo pravilo vrival“, in to pravilo je — sveto pismo. — Razlagati pa je sme in more vsak, ker sveti Duh „ravna tudi misli preprostega vernika, ki ponižno moli sv. Duha, kajti te obljube Kristus ni dal le cerkvenim zborom, ampak vsem, ki so poklicani v nebeško kraljestvo.“ Vsak vidi, da nekdo hoče strupeno Lutrovo seme sejati tudi na slovenska tla, bržčas, da bi se tudi v Slovencih pripravila tla za grozečo socijalno revolucijo!? Vsekakor je potrebno, da vsi, ki jih je skrb mladine in priprostega ljudstva, pazijo, da se ne zanese med

njo tako berilo; saj vsi vemo, da je ni verske zmote, ki ne bi mogla napraviti velike kvari. Jeden norec vrže kamen v vodo, ki ga ne more deset modrijanov izvleči! Opozarjamo tudi, da je dolžnost vsakega, ki obsledi kako tako novo pogubno knjižuro, da jo naznani cerkveni oblasti. Kar pa moramo tukaj odločno zabeležiti, je to, da take knjižurice tiska Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg!

Zvonovi, katere so prevzvišeni knezonadškof nedavno posvetili, odmenjeni so za sledeče kraje: Za podružnico sv. Križa v Bistrici (Rožna dolina na Koroškem) 3 zvonovi, za faro sv. Jurij v Liču na Hrvaškem 2, za podružnico sv. Tomaža v fari Vojnik na Štajerskem 3, za podružnico sv. Marka na Ruپی, fara Merna na Primorskem. 1; istotako po 1 za faro sv. Vida v Želimljah za Slivnico v Grahovem, za faro Lokavec na Primorskem, za podružnico sv. Andreja v fari Ig; najmanjši pa je odločen za neko kapelo fare Starigrad na Hrvaškem,

Božičnica v Marijanišču. Ta sicer tako tiha hiša oživi vsako leto o Božiču, kadar se v njej priredi božičnica in se napravijo druge predstave. Tako je bilo tudi letos Ponedeljek, dne 27. t. m. se je zbralo toliko gostov v slavnostni dvorani, da je bila polna do zadnjega kotička; kar je bilo poznih obiskovalcev, niso več dobili prostora. Opazili smo lepo število odličnih gospodov, ki so hiši podporniki in prijatelji; tudi odbor „gospej podpornic“ je bil mnogoštevilno zastopan. Med odličnimi gospodi smo videli prevzv. dež. predsednika, vladnega svetnika g. Merk-a, dež. odbornika g. dr. Schaffer-ja, predsednika trg. zbornice g. Perdana, ravnatelja Senekoviča in mnoge druge; izmed preč. duhovščine pa so bili mil g. prošt. dr. L. Klofutar, predsednik Vinc. družbe g. kan. Zamejic, stolni župnik g. kan. Flis, župnik šempeterski g. Malenšek in še drugi. Živahno je pozdravil domači gojenec došle goste in jim po svoje razložil življenje v Marijanišču; na to so se vršile deklamacije, pevski komadi in žive podobe. Glavni predmet večera je bila predstava „Sedmerih del telesnega usmiljenja“, v kateri so se kazali prizori iz sv. pisma in iz življenja svetnikov. Če tudi je bilo pač težavno v razne dele spraviti jednotnega duha, vendar se je predstava kot čisto jednotna prav gladko vršila in zato tudi prav dobro obnesla. Dečki so z deklamacijami opisali dogodek, petje je dalo duhu malo odmora in ga tudi povzdignilo. Živa podoba pa je kot glavna stvar predočila dotično dobro delo. Kakor vsako leto so bile tudi letos žive podobe lepe, dovršene. Oprava in sestava sta bili izborni. Pri podobah so seveda sodelovale tudi druge osebe razven domačih gojencev; kakor slišimo, sodelujejo zaradi dobrega namena jako odlične družine ljubljanske. Zato pa je bil uspeh res ugoden, utisek vsestransko umetniški. Tudi petje je bilo prav prijetno; spremljala ga je godba: klavir (gospod vseučiliščnik Svetek), in harmonij (gospod kapelan Frančišek Ferjančič), flavta in več goslij. — Omenjamo še, da je imel g. kan. Andrej Zamejic v imenu Vinc. družbe kratek, a vnet nagovor do zbranega občinstva. Po predstavi so šli gostje v drugo dvorano h krasnemu in bogatemu božičnemu drevesu. Tu je bila dolga vrsta darov vrlih ljubljanskih trgovcev razpostavljena, dečki pa so pričakovali svojih deležev, katere so jim zbrani gospodje z veseljem razdelili. Opisujemo obširno to slovesnost zato, da vidijo bralci, v kako lepi obliki se lahko vrši pri

podobnih predstavah krščanska dobrodelnost. Le s tem, da jih mnogo požrtvovalno sodeluje (pri igranju in pri godbi) mogoče je pokazati občinstvu tako lepe uspehe, siromakom pa dati obilnega daru — Nekoliko premenjena se bo predstava še ponovila dne 1., 2., 6. in 9. januarja. Drugi dan je bila ob enem mala proslava papeževe biserne maše.

Kipa sv. Cirila in Metoda. Naša lična, vsa prenovljena cerkev na Goričici dobiva po neumorno delavnem našem duhovniku g. J. Strupiju vedno kaj novega. Vlani smo dobili nova stranska altarja, letos pa si je omislil imenovani gospod za naš že popred krasni veliki altar še dva kipa, namreč slovanska apostelja sv. Cirila in Metoda. Imata naravno človeško velikost in sta polihromirana. Delo je v resnici lepo, mojstersko, po naših mislih dovršeno. Zato čast in hvala g. umetniku Franju Tončiču. Kiparju in pozlatarju v Kamniku, ki je to delo dovršil hitro in prav po pametni ceni. Gosp. Tončič je kakor ustvarjen za kipe. O njem se ne sme reči, da se mu posreči, ker se mu nobeden kip ne ponesreči. To mi lahko z gotovostjo trdimo, ker imamo že veliko kipov iz njegovih rok. Kdor se hoče o tem prepričati, naj se potruži na Goričico. Le škoda, da se mu tako godi, kakor vsem drugim domačim umetnikom te vrste. Mnogi le preradi drugod naročujejo, domačine pa prezirajo.

Vprašanje.

Glej, duša, Kralj vse slave,
Edini Božji Sin,
Je prišel k nam v nižave,
Postal za nas trpin.

Že angelji mu slavo
Na nebesu pojó,
Pastirci čez planjavo
Moliti ga teko.

In Modre zvezda pelje
Iz jutrovih dežel,
Ga najti, gorke želje
Je v srci vsak imel.

Ga najdejo, — pohlevno
Pred njim skloné se k tlam,
Vedó, da Dete revno
Tam v jaslih, Bog je sam!

Odpirajo zaklade,
Ga molijo, časté,
V ljubezni polni nade,
Težko ga zapusté. —

In ti o duša moja!
Ga moliš, Ga častiš?
Kje je ljubezen tvoja?
In kaj mu ti dariš?

Radoslav.

Dobrotni darovi.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Viktor Koechler, kapelan v Šmartnu pri Litiji, 5 gld. — Č. g. Martin Škerjanec, kapelan v Zagorji, 10 gld. — Č. g. Fr. Šlibar, župnik v Rudniku, 8 gld. — Č. g. B. Bartol, vpok. župnik v Spodnjem Berniku, 20 gld. 65 kr.

Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru: Kot mali darek sv. Družini, J. K. 5 gld

Za kruhe sv. Antona: J. K. 50 kr.

VABILO

k naročevanju na katoliško-cerkveni list

„ZGODNJO DANICO“

za leto 1898.

Podpisano založništvo prosi vse prijatelje našega katoliškega cerkvenega lista, in sploh verne Slovence, da bi hiteli z naročevanjem, s prav obilnim naročevanjem. List se dá s tem razširiti, ako se jih več skupaj naroči, kar je pripravno zlasti po fabrikah in delavnicah.

Med tem, ko založništvo vabi k naročevanju za l. 1898., zahvaljuje se dozdanje vredništvo „Danice“, prav prisrčno vsem prijateljem in podpirateljem lista, — vredništvo pride z novim letom v druge roke.

Naročnina znaša:

Za celo leto po pošti 4 gld. 20 kr.

„ pol leta „ „ 2 „ 20 „

V Ljubljani prejmana za celo leto 3 gld. 60 kr.

„ „ „ pol leta 1 „ 80 „

„ „ „ ¼ leta — „ 90 „

Za prinašanje na dom se plača 40 kr. na leto. Posamezne številke po 10 kr. Za spreminjenje napisa med letom 15 kr.

Naročnina se po naj cenejši poti poštnih nakaznic pošilja pod naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani.“

Založništvo „Zgodnje Danice.“